

ШЫН

СЭКП ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИҢ.
АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1955
АПРЕЛЬ
23
СУББОТА
№ 83 (3277)
Өртөө 20 коп.

Коммунизмни тургузары дээш демиселге совет улустуң улуг хей-аът кирикчизи болгаш удуртукчу күжү—Совет Эвилелиниң Коммунист партиязы делгерезин!

(1955 чылдың Мэй 1-ге СЭКП ТК-ның Кыйгырыгырандан).

1955 ЧЫЛДЫҢ МАЙ 1-ГЕ СЭКП ТК-НЫҢ КЫЙГЫРЫГЛАРЫ

1. Ажылчы чоннарның бүгү делегей эп-сеткил каттыжышкынын хуну, бүгү чурттарның ажылчыннарының акы-дуңмалышкы чоруунуң хуну — Майның 1 делгерезин!

Пролетарың интернационализмниң тугун бедик тудуа! Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

2. Тайбың дээш, демократия дээш, социализм дээш демисежин турар бүгү улустарга акы-дуңманы байы!

3. Бүгү чурттарның ажылчы чоннары! Бир эвес улустар тайбын камгалаарың херээн боттарының холунга алып болгаш ону туюлуңа чедир камгалаар болза, тайбың камгалатың болгаш быжыглатың турар! Тайбың дээш демиселге улустарның чаңгыс эвин быжыглар!

Улустар аразыңа быжыг тайбың делгерезин!

4. Бүгү делегейге тайбың талалакчыларының күчүлүг шимчээшкин делгерезин! Бүгү чурттарның ажылчы чоннары, делегейниң чаа дайынын айылыңа удур, улустар аразыңа тайбың кады ажалдажылгазы дээш идеялик демисежинер! Тайбың талалакчыларының хүрээлеңи көвүдөдүп, сырый каттыштырыңар!

5. Бүгү чурттарның ажылчы чоннары! Атомнуң, водородтуң болгаш массалыг узуткаашкынын өске-даа чепсектерин хоругдаары дээш, чепсегелнишиңерниң бүгү-ниити кызырышкыны дээш демисежинер!

6. Герман милитаризмни катап төртүндүреринге удур демиселге улустарның эп-сеткил каттыжышкыны быжыгып турзуң! Быжыг тайбың болгаш Европаның бүгү улустарыңа коллективтиг айыл чок чорук дээш!

7. Совет Эвилелиниң болгаш улус демократиязының чурттарың ажылчы чоннары! Тайбынның дайынынның чимченишиңеринге бистиң күштеривистиң улам ыңай сырый каттыжышкыны-биле, демократтыг лагериниң чурттарың экономиктиг болгаш камгаланып күчү-шыдалы бедидери-биле харылаалыңар! Тайбың дээш, агрессияның айылыңа удур демиселге боттарыңың күженишиңерини улам сырый каттыштыраал!

8. Улус ажал-агынын хөгжүлдүзүңизни бирги беш чыл планыңың күөсүлдөзү дээш, чуртту индустриализаастары дээш, социализмниң үндөзүннү тургузары дээш чедешкиниң демисежин турар улуг кыдат улуска акы-дуңманы байы!

Бүгү делегейге тайбынның күчүлүг фактору — совет болгаш кыдат улустарың бузулбас найралы болгаш кады ажалдажылгазы делгереп, чечектелзин!

9. Улус ажал-агынын болгаш культураның улам ыңайгы көдүрүлүшүнү дээш, улус-демократтыг күрүнелерниң күчү-шыдалы быжыглары болгаш улустарың чагай байдалын чайгылыш чокка бедидери дээш, социализмни тургузары дээш чедешкиниң демисежин турар улус демократиязының чурттарыңың ажылчы чоннарыңа акы-дуңманы байы!

Улус-демократтыг чурттарың болгаш Совет Эвилелиниң бузулбас найралы болгаш кады ажалдажылгазы делгереп, быжыксын!

10. Улус ажал-агынын катап тургузары дээш, тайбың дээш, Кореяның демократтыг эгелерге национал каттыжышкыны дээш демисежин турар Корея Улус-Демократтыг Республиканы маадырлыг улузунга акы-дуңманы байы!

11. Тайбың болгаш демократия дээш, бодунун төрөзүн чуртунуң улус ажал-агынын катап тургузары дээш демисежин турар Вьетнамның Демократтыг Республиказының маадырлыг улузунга акы-дуңманы байы!

12. Барың Германияны делегейиң үшкү дайынын оода кылдыр хуудураарың кем-буруулуң политиказыңа удур демисежин турар Германияның тайбыңа ынакшылдыг күштеринге байы!

Чангыс аай, хамаарышпас, демократтыг болгаш тайбыңа ынакшылдыг Германияны тургузары дээш демиселдиң идеялиң чөленижи — Герман Демократтыг Республика делгерезин!

13. Индияның улустарыңа байы! Совет Эвилелиниң болгаш Индияның улустарың аразында найралы болгаш кады ажалдажылгазы бүгү делегейге тайбынның чагай чоруунга быжыгып турзуң!

14. Импералистиг дарлала удур, боттарың хосталгазы болгаш национал хамаарышпас чоруу дээш демисежин турар колония болгаш хамаарылгалыг чурттарың улустарыңа байы!

15. Колониалдыг болгаш расалыг дарлала удур, улустар аразыңың дүшкүрлүг чоруктарың кошканды дээш демисежин турар Азияның болгаш Африканың улустарыңа байы!

16. Улустар аразыңың дүшкүрлүг чоруктарың кошканды дээш, күрүнелерниң тайбың кожа-хелбээ турары болгаш бүгү делегейге быжыг тайбынның хандыры дээш демиселге Англияның, Американың Каттышкан Штаттарының болгаш Совет Эвилелиниң улустарыңың найралы болгаш кады ажалдажылгазы делгерезин!

17. Тайбың дээш, герман милитаризмни катап төртүндүреринге удур, Европа коллективтиг айыл чок чорукту тургузары дээш демиселге Совет Эвилелиниң улустары биле Францияның болгаш Италияның улустарыңың аразында найралы болгаш кады ажалдажылгазы быжыгып турзуң!

18. Национал хамаарышпас чорук дээш, бодунун чуртунун демократтыг хөгжүлдөзү дээш, милитаризмни катап төртүндүреринге болгаш Японияны импералистерниң Браакы Чөөн-чүккө шериг плацдармы кылдыр хуудураарыңа удур эрестиг демисежин турар япон улуска байы!

19. Демократтыг, хамаарышпас болгаш тайбыңа ынакшылдыг Австрия дээш демисежин турар австри улуска байы!

20. Тайбынның камгалаарың болгаш быжыгларының тендиш дивес политиказы, чаа дайыны белеткээринге болгаш өөскүдеринге удур демиселдин

политиказы, бүгү чурттар-биле улустар аразының кады ажалдажылгазы болгаш ажал-иши харылзааларың хөгжүдериң политиказы — Совет Эвилелиниң тайбыңа ынакшылдыг даштык политиказы делгерезин!

21. Совет Армияның болгаш Флотуң дайынчылары! Боттарыңарың шериг болгаш политиктиг билгелеринериң чүткүлдүг бедидиңер, боттарыңарың дайынчы мергежилериниң сайзырангайдыңар, чаа дайынчы техниканы болгаш амгы үениң боочепсэн шингээдин алыңар!

Тайбынның болгаш бистиң Төрөөн чуртувустун айыл чок чоруун камгалап турар, тиелелериниң алдары-биле бүргетинген алдарың Совет Чепсектиг Күштер делгереп, быжыксын!

22. Совет Эвилелиниң ажылчы чоннары! Коммунист партияны болгаш Совет чазакты долгандыр улам сырый каттыжаалыңар, коммунист ниитиледи тургузарыңың улуг херээнге бистиң күштеривисти болгаш чогаадыкчы энергиявысты мобилизастаалыңар!

23. Совет тургузугуң тендиш дивес үндөзүң — ажылчың амгы биле колхозчу тараачының эвилели делгереп, быжыксын!

24. Бистиң хөй националдыг социалистиг күрүнелиң күжүңүң болгаш күчүңүңүң үнер дөзү — Совет Эвилелиниң улустарыңың аразында акы-дуңманың найралы делгереп, чечектелзин!

25. Совет Эвилелиниң ажылчы чоннары! Бүгү улус ажал-агынын улам ыңай көдүрериниң, улустуң материалдыг болгаш культурудуң чагай байдалын бедидериниң, бистиң Төрөөн чуртувустуң күчү-шыдалын болгаш айыл чок чоруун быжыгларының үндөзүң — аар үлетпүрүң колдадыр хөгжүдеринге уланган партияны болгаш чазактың политиказың амдыралга чүткүлдүг боттандырыңар!

26. Эр, херэежен ажылчыңар, инженерлер болгаш техниктер, мастерлер! Бешки беш чылдың планың хуусаа бетинде күөсүдери дээш социалистиг чарышка чаа-чаа чедешкинерини чедип алыңар! Күш-ажылдың бедик бүдүрүкчүлүгү дээш бүгү улустун шимчээшкини калбартыңар! Улам ыңайгы техниктиг депшилге дээш, эртериниң, чаа техниканың болгаш мурнакчы дуржулганың чедешкинерин бүдүрүлгеге калбаа-биле непередери дээш могаг-шылаг чокка демисежинер!

27. Социалистиг үлетпүрүң ажылдакчылары! Бүдүрүлгө планың күөсүдери дээш демисежинер, бүдүрүлгелериниң бир ден-дески ажылың хандырыңар! Үлетпүрде курлавырларың тып, ажыгданыр, күш-ажылдың сагылга-чурумун улам ыңай быжыгларың, продукцияның шынарың экижидерин база бот-үнезин чингедирин чедип алыңар!

28. Хөмүр даш үлетпүрүңүң эр, херэежен ажылчыңары, инженерлери болгаш техниктери! Бүгү шахталарың бүдүрүлгө планыңың күөсүлдөзүң чедип алыңар, бүдүрүлгени организаастарыңың эргилделиг методун непередеринер, техниканы ажыгларың экижидиңер!

Чаа-чаа шахталарың болгаш хөмүр даштык черлерин дүрген тудуңар, оларның төлөвилелиң күчүңүң шингээдин алыңар! Улус ажал-агының хөмүр дашты хөйү-биле берээлиңер!

29. Нефть үлетпүрүңүң эр, херэежен ажылчыңары, инженерлери болгаш техниктери! Сквжиналарны дүрген өрүмнөңер, нефтиги болгаш газтыг чаа-чаа черлерин ажыдыңар! Тывыш болгаш завод бүрүзүңе нефть тывыжының болгаш ажалдап кылышкынының чаа депшилгелиг методтарың калбаа-биле непередеринер! Бедик шынарлыг хөй нефтини, газты болгаш нефть продуктуларың чуртка берээлиңер!

30. Совет металлургия! Металлургия болгаш даг руда бүдүрүлгелериниң күчүдериң ажыгларың экижидерин, бүдүрүлгениң техниказың болгаш технологиязың сайзырангайдыңар! Бүдүрүлгелер бүрүзүңе планирның бүгү номенклатура талазы-биле күөсүлдөзүң чедип алыңар! Улус ажал-агының хөй шойну, каның, прокаты болгаш өңүг металлдарың берээлиңер!

31. Электротехника болгаш радиотехника үлетпүрүңүң эр, херэежен ажылчыңары, инженерлери болгаш техниктери! Бедик шынарлыг дериглериң, приборларың болгаш аппараттарың бүдүрерин бүгү тала-биле көвүдөдүңер!

32. Совет энергетиктери! Электрстанцияларга болгаш электроточкелерге чаа күчүдериң ажыгдалга дүрген кириңер, оларның ажыглашкыны экижидерин, одаар чүүлдүң чарыгдалың кызырыңар! Мурнакчы техниканы калбаа-биле непередеринер!

33. Машина тудушкунуң бүдүрүлгелериниң эр, херэежен ажылчыңары, инженерлери болгаш техниктери! Автомобильдер, тракторлар, комбайннар болгаш көдээ ажал-агының өске-даа машиналарын бүдүрүп үндүрерин көвүдөдүңер! Улус ажал-агының бедик бүдүрүкчүлүгү хөй машиналарны, станоктарың болгаш пресстерин беринер!

34. Химия үлетпүрүңүң ажылдакчылары! Минералдыг удобренелерниң болгаш улус ажал-агының база чоңга херектиг өске-даа химиктиг продуктуларың бүдүрүлгезин көвүдөдүңер база ассортиментиниң калбартыңар!

35. Тудуку эр, херэежен ажылчыңар, инженерлер болгаш техниктери! Чаа-чаа бүдүрүлгелерин, совхозтарың болгаш машина-трактор станцияларың, чуртталга бажыңарың, школаларың, эмнегелериниң, уруглар болгаш культура албан черлерин дүрген тудуңар! Тудугуң индустриализаастарың бүгү тала-биле бедидерин, демир-бетон конструкцияларың калбаа-биле непередеринер! Тудугуң үнезин чингедерин, шынарың бедидиңер!

36. Тудуг материалдарыңың үлетпүрүңүң ажылдакчылары! Цемент, этеп алыр демир-бетон конструкцияларың, тудугуң чаа материалдарың бүдүрерин көвүдөдүңер! Бистиң Төрөөн чуртувустуң тудуларыңа бедик шынарлыг хөй тудуг материалдарың берээлиңер!

37. Ыяш, саазын болгаш ыяш ажалдап кылдыр үлетпүрүңүң эр, херэежен ажылчыңары, инженерлери болгаш техниктери! Ыяш белеткелин болгаш сөөртүлгезин, саазын ажалдап кыларың көвүдөдүңер! Күш-ажылдың бүдүрүкчүлүгү бедидиңер, бүдүрүлгени организаастарың экижидерин, механизмиңерин долузу-биле ажыглар! Чуртка бедик шынарлыг ыяш материалдарың болгаш мебельди хөйү-биле берээлиңер!

38. Калбак херегелдин бараанарыңың үлетпүрүңүң эр, херэежен ажылчыңары, инженерлери болгаш техниктери! Барааннар бүдүрүлгезин болгаш ассортиментиниң калбартыңар, чиг-этти камгалалыг ажыглар! Эки болгаш чараш пөстериң, эки кептерини, быжыг болгаш каас-коя идиктерини база улус херегелдиниң өске-даа бараанарың хөйү-биле берээлиңер!

39. Аш-чем бараанарыңың, эт болгаш сүт продуктуларыңың үлетпүрүңүң ажылдакчылары! Аш-чем бараанарың бүдүрерин бүгү тала-биле калбартыңар, оларның шынары экижидерин, продукцияның бот-үнезин чингедирин! Чоңга чигриңи, ус-чагыңи, эттиңи, сүттүң болгаш өске-даа продуктуларың хөйү берээлиңер!

40. Балык үлетпүрүңүң ажылдакчылары! Балык тударың болгаш ажалдап кыларыңың планыңың күөсүлдөзүң чедип алыңар! Тывыш флотуң болгаш балык тударыңың чепсектерин эки ажыглар! Балык ажылын хөгжүдүңер, продукцияның шынарың бедидиңер база бот-үнезин чингедиринер!

41. Эр, херэежен колхозчулар, МТС-териниң болгаш совхозтарыңың ажылдакчылары, көдээ ажал-агының тускай эртемнигер! Чыл бүрүдө тарааның 10 миллиард пудтан эвээш эвес чымыдазың чедип алыңар! Тарылга шөлүң калбартыңар база тараа культуларыңың дүжүттүң бедидиңер, тараа ажаап алышкынының үнезин чидиргелерин эвээжидеринер! Кур болгаш куруккан черлериниң шингээдиң аларының талазы-биле 1955 чылдың планыңың долдуру болгаш ажык күөсүлдөзүң чедип алыңар! Тарылга шөлүң калбартыңар!

42. Эр, херэежен колхозчулар, МТС-териниң болгаш совхозтарыңың ажылдакчылары! Тараа бүдүрерин дыка көвүдөдүңерин болгаш мал ажылыңа быжыг чем суурну тургузарыңың чугула үнер дөзү — кукуруза тарылганың бүгү тала-биле калбартыңар!

43. Көдээ ажал-агының ажылдакчылары! Социалистиг көдээ ажал-агы бүдүрүлгезиниң бүгү адырларыңың күчүлүг көдүрүлүшүңүң дээш демисежинер! Планирның чаа чурумуңа үндөзүңүң, колхозтарга болгаш совхозтарга чер шөлдерин болгаш бар курлавырларың эки ажыглар! Чуртка тарааның, эттиңи, сүттүң, дүктүң, хөвөнниң, лөнүнү, чигир сөөкүзүң болгаш көдээ ажал-агының өске-даа продуктуларың хөйү берээлиңер!

44. Эр, херэежен колхозчулар! Күш-ажылдың бүдүрүкчүлүгү бедидиңер база күш-ажылдың сагылга чурумун быжыглар! Эртериниң болгаш мурнакчы дуржулганың чедешкинерин өрөөнеринер база бүдүрүлгеге калбаа-биле непередеринер! Колхозтарыңың ниити ажал-агының улам ыңайгы быжыгышкыны болгаш бүгү таладыг хөгжүлдөзүң, колхозтуң оругаларыңың өздүдөзүң база колхозчуларың чагай байдалыңың бедидиңерин хандыраалыңар!

45. Көдээ ажал-агының ажылдакчылары! Мал ажылыңың продуктуларың бүдүрерин көвүдөдүңер, малдың продуктудуңуң дыка бедидерин болгаш баш сабың көвүдөдүңер чедип алыңар! Чуртка мал ажылыңың продуктуларың хөйү берээлиңер!

46. Эр, херэежен колхозчулар, МТС-териниң болгаш совхозтарыңың ажылдакчылары! Техниктиг культурулар, ногаалар болгаш картофель бүдүрерин калбартыңар! Оларның дүжүттүң бедидерин чедип алыңар!

47. Машина-трактор станцияларыңың ажылдакчылары! Бүгү көдээ ажал-агы культураларыңың дүжүттүң бедидери дээш, колхозтарга ниитиниң мал ажылыңың хөгжүлдөзүң дээш, көдээ ажал-агы продукциязың дужаарыңың талазы-биле күрүнө мурнак колхозтарың хүлээлгелериниң чогуур өйүңе күөсүлдөзүң дээш демисежинер! Тракторларың, комбайнларың болгаш өске-даа машиналарың эки ажыглар, продукцияның бот-үнезин чингедирин чедип алыңар!

48. Совхозтарыңың ажылдакчылары! Чер шөлдерин эки ажыглар, шөлдерин дүжүттүң база мал ажылыңың продуктулуң бедидиңер! Совхозтарга боттарыңарың мал чеминиң суурун тургузуңар! Бүдүрүлгени организаастарың болгаш техниканы ажыгларың экижидерин, продукцияның бот-үнезин чингедирин болгаш совхоз бүрүзүңүң күрүнөдөзүң дозация чокка ажыгдарың чедип алыңар! Бүгү совхозтарың үлегер-чижектиг бедик барааның бүдүрүлгелер кылдыр хуудураалыңар!

49. Чурт үлетпүрүңүң болгаш ус-тивыш кооперативизмиңың ажылдакчылары! Улус херегелдиниң бараанарың, ажал-агы херекселдерин болгаш тудуг материалдарың бүдүрерин көвүдөдүңер! Кылыгыңың шынарың бедидиңер, база бот-үнезин чингедиринер, чер-чериниң чиг-эдиң эки ажыглар! Чонун амдыралың хандыра бүдүрүлгелериниң четкизин калбартыңар, оларның ажылын экижидеринер!

50. Күрүнө болгаш кооператив сядының ажылдакчылары! Хоорайга болгаш көдээге совет сядыны бүгү хемчег-биле калбартыңар, эргежок чугула барааннарга ажылчы чоннарың негелдерин хандырың чедип алыңар! Совет сядының культураны бедидери дээш демисежинер!

51. Демир орук транспортуңуң ажылдакчылары! Чүктер сөөртүлгезин көвүдөдүңер болгаш пассажирлер хандырылганы экижидерин дээш демисежинер! Вагонларың хөй чүк сөөртүр чоруун долузу-биле ажыгларың, поездилерниң дензизин көвүдөдүңер болгаш оларны дүргөдөзүңүң бедидиңериниң, вагоннарың болгаш локомотивтерниң эргилгезиниң дүргөдөзүңүң чедип алыңар! Демир оруктарыңың туду болгаш үзүктө чок ажылың хандыраалыңар!

52. Далай болгаш хем флотуңуң ажылдакчылары!

Чүктер сөөртүлгезин бүгү хемчеглер-биле көвүдөдүңер дээш демисежинер! Флотту болгаш порттарың ажыгдалга кирериниң мурнакчы методтарың дидими-биле непередеринер! 1955 чылдың экиндириңкиниң үлегерлиг эрттирээлиңер!

53. Автомобиль транспортуңуң болгаш чазалыг оруктарыңың ажылдакчылары! Чүктер сөөртүлгезин көвүдөдүңер, пассажирлер хандырылганы экижидеринер! Автомобильдерни бүдүрүкчүлүгү-биле ажыглар чедип алыңар! Чазалыг оруктарың үлегер-чижектиг чурумга тургузуңар, чаа оруктарың тудушкунун калбартыңар!

54. Харылааның ажылдакчылары! Харылааның чепсектерин могаг-шылаг чокка хөгжүдүп, сайзырангайдыңар! Почтаның, телеграфтың, телефонун, радионуң эки ажылын чедип алыңар! Чонну хандырың экижидеринер!

55. Совет албан черлериниң ажылдакчылары! Күрүнө аппараттарыңың ажылын сайзырангайдыңар, бюрократизмни болгаш ажал-херек чылзыр чорукту дазылдан тура тыртыңар! Ажылчы чоннарың негелде-херегелдеринге дыннангыр болуңар! Күрүнениң сагылга-чурумун быжыгларың болгаш социалистиг хойдуңу шыгыны сагыры дээш демисежинер! Күрүнө аппарат чингедирин болгаш оон массалар-биле харылааның улам ыңай күштелдерин чедип алыңар!

56. Эртем-шинчилел албан черлериниң болгаш дээди өөредилге черлериниң ажылдакчылары! Совет эртерин болгаш техниканы буруңгаар шимчедеринер! Эртем ажылында четпестерин шүгүмчүлээрин дидими-биле калбартыңар! Бистиң чуртувустуң улус ажал-агының хөгжүдөзүң болгаш техниктиг депшилгени хандырыңа совет эртериниң ролон бедидиңер! Тускай эртериниң белеткээр экижидеринер!

57. Литератураның болгаш уран-чүүлдериниң ажылдакчылары! Литератураның болгаш уран-чүүлдериниң бедик идеязы дээш демисежинер, боттарыңарың уран-чечен мергежилерини могаг чокка сайзырангайдыңар! Бистиң улуг улузууска төлөпиг чогаалдарың тургузуңар!

58. Улус чырдышкынының ажылдакчылары! Школага өөредилгениң болгаш кижизидилгениң шынарың бедидиңер! Уругларың совет Төрөөн чуртка ынакшылдыг болгаш бердинген чорукту, улустар аразыңың найралыңың зууңа кижизидеринер! Социалистиг ниитиледиңи культуруң, эртем-билигиң болгаш күш-ажылга ынакшылдыг хамаатыларың, коммунизмниң идеялың тургузукчуларың белеткээр!

59. Медицина ажылдакчылары! Улустуң кадык камгалалың экижидип, сайзырадыңар, эмнеге болгаш санитар албан черлериниң ажылыңа культураны бедидиңер! Медицина эртериниң чедешкинерин практикага непередеринер!

60. Совет профөвилелдери! Күш-ажылдың бүдүрүкчүлүгү бедидери дээш, улус ажал-агының планыңың долдуру болгаш ажык күөсүдери дээш социалистиг чарышты улам калбартыңар! Бүдүрүлгениң чаартыкчыларыңың дуржулгаларың непередеринер! Ажылчыларың болгаш албан-хаакчыларың материалдыг чагай байдалын болгаш культуруду деннели улам ыңай бедидериниң дугайында могаг чокка сагыш салыңар!

Коммунизмниң школазы — совет профөвилелдери делгерезин!

61. Совет херэеженер! Улус ажал-агының, эртериниң болгаш культураның бүгү-ле адырларыңа, совет улустун чагай чоруу болгаш аас кези дээш уруглары кижизидериниң чагай херээнге чаа-чаа чедешкинерини чедип алыңар!

Коммунизмниң идеялың тургузукчулары — совет херэеженер делгерезин!

62. Коммунизмниң аныак тургузукчуларың мурнакчы отряды, совет аныактарыңың организакчызы, Коммунист партияның идеялың дүзүлгө болгаш кур күжү — Бүгү-эвилелиң Аныактарыңың Лениниң Коммунист Эвилели делгерезин!

63. Оолдар болгаш кыстар, бистиң алдарыг совет аныактарыбыс! Ажал-агы болгаш культура тургузушкунуңа, чурттуң бүгү-ле хөй-ниити политиктиг амдыралыңа идеялың киржинер! Мурнакчы эртериниң болгаш техниканың чедешкинериниң чүткүлдү өрөөнерин, үлетпүр болгаш көдээ ажал-агы бүдүрүлгезиниң билгелерини шингээдиң алыңар! Бистиң чуртувука коммунизмниң улуг херээнни тилегези дээш демиселге туруштуг болгаш дидим болуңар!

64. Пионерлер болгаш школачылар! Билгелерини шудурга болгаш чүткүлдү шингээдиң алыңар! Күш-ажылга ынакшылдыг болгаш сагылга-чурумнуң болуңар, өөредилгеге чедешкинерини чедип алыңар!

65. Коммунистер болгаш комсомолчулар! Маркс-лениниң теорияны быжымы-биле шингээдиң алыңар, бистиң социалистиг үлетпүрүвүстүң улам ыңай чечектелишиңиң дээш, көдээ ажал-агының шиптирлиг көдүрүлүшүңүң дээш, совет улустуң чагай байдалыңың чайгылыш чок өздөдөзүң дээш, ССРЭ-ге коммунизмни тургузары дээш демиселдериниң авангардыңа туржуңар!

66. Бистиң чуртувустуң улустарыңың найралың болгаш алдарыңың быжыг баганазы, бүгү делегейге тайбынның бузулбас чөлөңижиги — улус Совет Социалистиг Республикаларың Эвилели делгерезин!

Ленин аттыг колхозта

ЧАА-УОЛ. (Телефон-биле). Ак-Туругда Ленин аттыг кедээ ажил-агый артелинчи төвү кыска үеинд иштинде дык калбарган, чуртталганын, бүдүргө болгон культура-амыдыраалын чаа тудуулары улам негизин турар. Колхозчу суура маданын, түрүм кино, радио, клуб, медицина болгон ветеринария албан черлерин аштыдан турар, колхозчуларын 200 ажыг уруглары өөрөнп турар чеди чылдык школанын база бар.

Колхоз эрткен чылын тудуг планын ажыг күтөткөн: чуртталгага 24 тудууларын кызыр турган, херек кырында 36 бакынаарын ажыгалга кырген, бүдүргө болгон культура-амыдыраалга 4, мал жаккаларынга 7 тудуулар кылдырган. Тудуугуна шак мындг дүргөн темининг уругачулар келгенниң түнөөндө колхозчу өрөгелерин 76 хуузу чаагайдык тунтуунан чуртталга бакынаары-биле хандырган.

Коммунист эш Бөк-оолга удуртурган 72 киши составыг тудуг бригаданы келер 1956 чылда шунту колхозчуларын чуртталга бакынаары-биле хандыраар дөш улам чүтүлдүг аштыдан турар.

Четпестерни дүргөн узуткааш, часкы тарылганы организастыг эрттирер

Часкы тарылга болза, бедик дүжүт дөш демиседийн эң-не шиттирериг үези. «Часкы түн чык чегерге» деп угустун үлөгөр өзү тарылгага эвес-ле болбай. Часкы тарылганын чедикшиңкиг эрттиреринин үндөинде бүгү талаалыг, бедик шынардыг белеткек болур ужурут. Бо 1955 чылдын чазына чурттуг кедээ ажил-агыйнын ажил-ишчилери кажан-гызындан-даа артык көдүрүшкүнүг болгон харысалгалыг белеткенен. Бо чылдын часкы тарылганын СЭШ ТК-ның январь Пленумунун салганы чоокку 5—6 чылдарда чуртка тараа бүдүргөзин чылдын-на 10 миллиард пуд чедиреринин соруглаын шиттирлереринин баштайгы чылы болур турар.

Чоокта чаа областың МТС-теринин, совхозтарын болгон колхозтарын часкы тарылгага белеткелениң хыналдан доозулган. Ол хыналдан областың элөөн хей МТС-тери, совхозтары, колхозтары часкы тарылгага үлөгөрлөг белеткелени илерөөн. Чаа-Хал МТС-ни (директору эш Спихарев, партия эге организастыгын секретары эш Чүргү-оол) часкы тарылгага үлөгөрлөг белеткелениринин бирөөн. Мында машина-трактор паркын болгон часкы тарылгага ажылдар кедээ ажил-агый машиналарын септелгези хуусаа бетинде бедик шынардыг чорутууган. Трактор бригадалары дозуу-биле четчелтиген, олар ам хову ажылыңче организастыг киришкенер. Хову ажылыңче киреринин мурунда МТС-тиң механикаторлары бедиктен социалистиг хүлээлгерин алганар. МТС бо чылдын 15 аът күштүг бир трактор бүдүргө-ле чык-чаа чер андарылгазы-биле хемчөөрге 500 гектар черин андарарын, септелген 30 муң рубльди, кывар, чаар материалдын 10 хуузу кампан аларын, часкы тарылганы 9—10 ажыг хүнерде агротехниктиг бедик денелге эрттирерин хүлээгенге.

Ол МТС-те эш Дукүг-оолдун бригаданы «ДТ—54» деп маркалыг трактор бүдүргө-ле сезон иштинде 1600 гектар черин андарган турарын хүлээген. Часкы тарылгага белеткелди Бай-Хаак, Биш-Хем МТС-тери болгон Улуг-Хем районунг Киров аттыг, Биш-Хем районунг «Кызыл тараачын» болгон областың өске-даа хей-хей колхозтары үлөгөрлөг белеткелен болгон часкы тарылгага организастыг киргенер.

Оң-биле чергелештир областың чамды МТС-тери болгон элөөн хей колхозтары часкы тарылга белеткелени харысалгал чок чорукту болдурган хыналдан илерөөн. Оң чылгезе Чаалаан МТС-ин (директору эш Толин, партия эге организастыгын секретары эш Ширяев) кирип болур.

Ол МТС чоокку хүнерге чедир бедик тракторлар септелгезинин планын чүгө 84 хуу, кедээ ажил-агый машиналарын септелгезин оон-даа куду хуу күтөткөн. Септелгенин шынары мында элөөн аргажок куду болганыңа чамдык тракторларын катан септөөр ужурга таварышкан.

Мындыг азымыг четпестер Кызыл МТС-эинге база турган. Тракторларын болгон кедээ ажил-агый машиналарын калбартыры өрөгөк чүгүл деп СЭШ ТК-ның Пленуму айттыкан.

Колхозтарын социалистиг / күртүнең таламында удуртурунуг даяар черлери болур машина-трактор станциялары кедээ ажил-агыйн көдүрерине кайгамчыктыг улуз ролду ойнар хүлээлгенге. Шаанга, СЭШ ТК-ның 1953 чылдын сентябры болгон Пленумунун мурунда МТС-тер колхозтарын чайгы үеде тускайлап берип турган сезонуң ажыдарын кылмып турган. Амгы үеде МТС-терде трактористерин, машинистерин болгон өске-даа тускай эртеминг ажилчынаарын доктаамал ажылдар калбары тургустунган, оларнын салы барык-ла ийи миллиард кижи чедип турар. Ол ажылың калдар кедээ ажил-агыйлар бар байлаа техниканы эң-не бүдүргүчүгүг ажылдарын хандыраар хүлээлгенге.

Кур болгон куруккан черлерин шигээди алдыра, тараачынарга ажылың адыг улуз дуалын көргүзүп, ынаар мергежалдыг ажилчынаарын болгон тускай эртемингерин чорутуу турар. Ажилчын агынды болгон колхозчу тараачынаарын бузулбас өвдөленин улуз кужу малга база катан илерөөн деп чүвени СЭШ ТК-ның январь Пленуму демделгезен.

МТС-тер, совхозтар болгон колхозтар болза, социалистиг улуз бүдүргөгө болур. Оларны удуртуу доктаамал ажылдар мергежалдыг агроном, зоотехник, инженер, механик болгон өске-даа калдарын тургузарын негеп турар. Сөөлү чылдарын дүргөтүндө социалистиг хоорай көдөөгө кадрлар-биле дык дулаанан. 1954 чылда колхоз бүдүргөгезинге ажылдар кылдыр 124 муң хире агрономнар, зоотехниктер, муң-муң инженерлер болгон техниктер МТС-терге чорутууган.

Колхоз бүдүргөгезинде төп кижи болур колхоз даргазына колхоз бүдүргөгезин көдүреринин өзэ ролу онаажын турар. Колхоз даргаларыннын кадрларын эл алыса хуусааларда быжыгаар дөш ажилчын агны болууну ортуздан харысалгалын буруну-биле медерөөн-биле, ажыг херекти билдири-биле кедээ ажил-агыйн көдүреринге боттарынын бүгү күштерин салып шыдаар эң кижи-лерин тускайлааш, колхозтарга база катан дулаан турар.

Улуг бригаданы, тудууга хереклөөр ыжын чыл бүгү ыжын белеткөөр, суурга база тудуг участоотарына бүрүн сөөртүп аш турар. Бо чылын 1200 кубометрнин орнунга 1272 кубометрин, ол ышкаш 72 кубометр манзаны база белеткел алган. Колхоз баштаар черинден бригадала 15 аъттарын болгон 1 автомашинаны быжыгал берген. Бригаданын өргөзгөдө туубу бүдүргөзин, чугай өртөдир чер база бар.

Коммунистг партияның болгон Совет күртүнең үндөилекчизи улуз Ленинниң элөөн кадалгаан анык колхозтуң улам калбарып турар чаа суурун Ильяичин лампаны чайынаандыр чырымып турар. Мал фермаларын болгон хей күш негетинер өске-даа ажыдарын механизастаарына электри күжүн ажылап турар.

М. МАРТАШ.

Улуг бригаданы, тудууга хереклөөр ыжын чыл бүгү ыжын белеткөөр, суурга база тудуг участоотарына бүрүн сөөртүп аш турар. Бо чылын 1200 кубометрнин орнунга 1272 кубометрин, ол ышкаш 72 кубометр манзаны база белеткел алган. Колхоз баштаар черинден бригадала 15 аъттарын болгон 1 автомашинаны быжыгал берген. Бригаданын өргөзгөдө туубу бүдүргөзин, чугай өртөдир чер база бар.

Коммунистг партияның болгон Совет күртүнең үндөилекчизи улуз Ленинниң элөөн кадалгаан анык колхозтуң улам калбарып турар чаа суурун Ильяичин лампаны чайынаандыр чырымып турар. Мал фермаларын болгон хей күш негетинер өске-даа ажыдарын механизастаарына электри күжүн ажылап турар.

М. МАРТАШ.

Профэвилелдер организастарынын активинин хуралы

Апрель 18-те Кызылдын культура бакыныңа хоорайның профэвилелдер организастарынын актив хуралы болгон. Адаа «Мал ажылыңның продуктуларын бүдүрерин көвүдөргө дугайында» СЭШ ТК-ның январь Пленумунун доктаалын күтөдир талазы-биле ВЦСПС-тин II пленумунун доктаалын чүгөтөшкөн.

Илеткелчи, күртүне албан черлеринин ажилдачыларын профэвилел обкомунун даргазы эш Козлова кедээ ажил-агыйнын шынын көдүреринин талазы-биле партия болгон чазактың доктааларын боттандырыныга хоорайның профэвилелдер организастарынын элөөн чедикшиңкиг болганын демделгезен. Кызыл хоорайның хей-хей албан организастарынын коллективтери Кызыл кедээ районунг колхозтарына шөфтөөшкенин чорутуу турар. Шөфт дулаамчыг колхозтарын организастаажы-агый талазы-биле быжыгарына биче эвес ролдуг болган.

Эрткен чылын хоорайнын албан организастың черлери 600 ажыг коллективтиг шөфтөөшкенин Кызыл районунг колхозтарына чоруткан. Адаа 2 муң ажыг кижи киришкен. Бо ажылга төп автобаза, Кызыл АТК-ны, МВД-ниң область өргөзгөдө коллективтери мурунчак кирип, боттарынын шөфтөө турары колхозтарын ажил-агыйга доктаамал дулаалып турар. Моң-биле калы шөфт ажылында улуз четпестер хей. Чүд дөргө хоорайның хей-хей коллективтери боттарынын шөфтөө алган колхозтарына уругачуңу дулаамчыгын көргүтүшкөн, чыл дүргөүндө чүгө-ле ийи-бар удаа барган, оң-биле кызылдарларын турар. Бо талазы-биле албан организастың черлеринин болгон бүдүргөгезинин профэвилелдер организастары кириштир чок аштыдан, коллективтиг кижигүнеринин бүгү күжүн шөфт ажылыңче мобилилаштыр шидайып турар.

Сөзгөзгөткөнтүстүн авторотамы, Кызылдын привеса өргөдөлү дөш ышкаш, мындыг улуз организастары шөфтөө алган колхозтарына багай дулаалып, чүгө чүгүл кампаннаар үезинде мында хаал барып турар. Шак мындыг чижектер өске-даа организастарга хей. Бо дугайында өңүт металлургиянын профэвилел обкомунун даргазы эш Тугаржык болууну саналыга Кызылдын мебель фабриказынын, орук-машина станциязынын администрация черлери-биле мында профэвилелер шыгыгын шүтүмчүлөөн. Бо черлер мындыг мебель

Фабриказы шөфтөө алган колхозуна практиктиг дулаамчыг көргүтүшкөн, чүгө хоозун алаашчынар кылдырыга өйлөткөн. Ол оон мындг хоорайның бүдүргөгезинин колхозтарда хей күш үнөр аар ажылыңын механизастарына кириштирген чүгөтөшкөн. Ол чүгүлде ажылдарда улуз четпестеринин ам-даа барын болгон оларны чоокку үеде узуткаашынын өрөгөк чүгүлэин чүгөтөшкөн.

Эш Тугаржык колхозтарга библиотекажыгаштар белеткел бөөр ажылың коллективтерге өгөдөй бергенин болгон ам үеде 5 комплекси библиотекажыгаштары өбкөнү шүтүмчү-биле колхозтарга чорудар деп турарын чүгөтөшкөн. Кызыл АТК-ның экспедитория начальниги эш Ноздрин болууну саналыга шөфт ажылың дугайын чүгөтөшкөн. — Бистиг коллективтер Кызыл районунг «Байн-Хем» колхозун шөфтөө алган. Партия болгон чазактың кедээ ажил-агыйнын улам мындг хөгжүдөр дугайында доктааларын бистер танышкан, ону аммыдырага чедикшиңкиг боттандырыныга боттарынымысты күш-ажылың салыштырарымысты кирип деп шиттирерин биче. Бас чоокта чаа «Байн-Хем» колхозтуң баштаар черининг кижигүнери-биле калы бо чылын шөфт ажылдарын чорударыннын планын чөтөткөн өс — деп, эш Ноздрин чүгөтөшкөн.

Ук планда бо чылдын бир-ийи кварталдарында колхозка 600 кубометр тудуу ажыг сөөртүп бөөри, тарылга шөфтөөрне чөдөрөөлөр, үрөшкенин сөөртүп бөөр болгон колхозтуң тараа дөргөзин кылдырыга дулаалып көдүрүткөн. Ол ашылдар ам чедикшиңкиг чорутуу турар. Колхозта АТК-ның машиналарын доктаамал аштыдан турар. Колхоз бо чылын уругларын бир илсизин аштыдан. Транспортулар асылге хереклөөр сандаларын, оруктары болгон станциянын кылды бөөр деп шиттирерин, оларын болууну стотарында чаадып турар — деп ол чүгөтөшкөн.

Хуралга СЭШ Кызыл хооромунунг килад өргөзгөдө эш Столова эге болгон ортумак школаларын ашылдачыларын профэвилел обкомунун оргбөрозунун секретары эш Виеш болгон өске-даа эштер санал бергенер. Хуралдын кир жакчылары «Мал ажылыңның продуктуларын бүдүрерин көвүдөргө дугайында» СЭШ ТК-ның доктаалын аммыдырага чедикшиңкиг боттандырыныңче угулган тодаргай шиттирерин бир үн-биле хүлээп алганар.

Механизаторларнын көргүзүлгери

Шагаан-Арыг машина-трактор станциязынын механизаторларнын кышкы септелге үезинде алган социалистиг чарыкынын түнөөлүн чоокта чаа үндүргөн. МТС-тиң дирекция чери болгон мында ажылыңнар комитеди чарыктын түнөөлүн үндүрүп, бүдүргөгезин 10 ажыг мурунчаларын Хундүлөк бижи-биле билгезен. Шаңтуканарыннын иштинде комбайнер Валуйский, анык токар Педелин болгон тракторист Покпа олар бар.

Күш-ажылында бедик көргүзүлгери чедип алган дөш 30 ажыг механизаторларын ашыл-биле шагнаан. Оларнын аразында дарганар Кечил-оол, Балчыг, трактористер Бинов, Чаш-оол, Бара-оол болгон № 1 трактор бригаданынын бригадир Золотухин бар.

Кышкы септелге ажылын механизаторлар күжөшкениниң чорутканы-биле МТС-тиң тракторларын болгон кедээ ажил-агый машиналарыннын септелгезинге күртүне комиссия багай эвес түнөөлү берген.

МТС-тиң механизаторлары боттарына дамаарышкан техниканы бригадалар аай-биле хүлээп алган колхозтарга үнүшкен.

Трактористер бедиктен хүлээлгелерин алган хову ажылыңче киришкенер. Чилээ, № 1 трактор бригаданынын трактористери 15 аът күштүг трактор бүдүргө-ле 550 гектардан эвөш эвес чери алдарын болгон кывар, чаар материалдарын 5—10 хуу чедир кампан аларын хүлээлгенер. Ол дүшкөш 350 гектар черин колхозчу эртемен Т. С. Малдүрөңти аргазы-биле чарарын хүлээлген.

«Күш-ажылың костуу» колхозта Бондартенкоуң удурткан трактор бригаданынын механизаторлары часкы тарылганы 7 ажыг хүнүнде дооспушкан, 1065 гектар шыдтың гектар бүдүргөдөн 18 центнерден эвөш эвес дүжүтү чедип аларын болгон 30 гектар куурузаны дөргөчүн-улаачак арта-биле чажар соруганы салып алган кышмак аштыдан турарлар.

Районда Калинин аттыг, Жданов аттыг болгон Ленин аттыг колхозтар 650 гектарын шак бээримшикенин чоруткан. Ол колхозтар тараан эрте чажып, бо чылын элбекшилдиг дүжүт алыр дөш демиседди күштөдирип турарлар.

А. БИЧИЖИ.

Малдың чаш төлүн менди алыр дээш

Малдың чаш төлүн менди доруктуруп алыр дөш, Эрон районунг «Коммунизмче орук» кедээ ажил-агый артелинчи баштаар чери болдунар-ла хемчеглерин ап турар.

Малды оолдуп турар малчынарга дулаалыгы-биле фермаларга 20 ажыг кижи киришкөн. Бир кодан малда-ла 4 кижи аштыдан турар. Малчынар малдын чаш төлүн хүлээп аларын организастыг чорутуу турарлар.

Стт-бараан фермазы бо чылын 40 инекти бызазында чарып шаары планнаан.

болза, херек кырында 49 инекти үзүп тургускан, оң 10 инек бызаалан. Бызаалыңда чарып саяп турар инектерге таарымчалыг байдалын тургузуу, чөм стуртуп эки хандыраарыннын түнөөлүгө элбекшилдиг сүттү берип турар. Инекти хайдактын саарына зоотехник эш Еремьян саанчыларга зоотехниктиг сүмелерин берип турар.

Малдан алыр продукт талазы-биле үчөттү күштөдирер сорулга-биле сүт-бараан фермазынын үчөтчинде шымак билгилг Працнайын кириген.

С. БАНЧЫК.

„Шыннын“ материалдарыннын изи-биле

„Шиттирлиг эвес чоруктуң түнөөлү“

Бо чылдың март 16-да үнгөн № 55 (3249) «Шында» парлатынган Стт-Хал районунг саяг килдизинин өргөзгөдө эш Черменёв 15 муң рубль тудгалдыг турду, ону райпо баштаар черинден кылдыр-даа хемчег албай турарынын дугайында шүтүмчүлөдүг чүтүдүн иш-биле

облпобресовзотан хылап көөрге алыткан фактылар шын болган. 15 муң рубль тудгалдыг Черменёвту районунг саяг килдизинин өргөзгөдө эш Черменёв 15 муң рубль тудгалдыг турду, ону райпо баштаар черинден кылдыр-даа хемчег албай турарынын дугайында шүтүмчүлөдүг чүтүдүн иш-биле

Парлатынмаан чагааларнын изи-биле

Кызыл районунг «Черби» колхозунун ажил-агыйлында улуз четпестер барып болгон колхозта партия эге организастыгын секретары эш Сандынын аргалаашканыга хандып, партия-политиктиг ажылды кошкатканынын дугайында кедээ бижикчинин «Шы» созуң редакциягыга

бижөөн шүтүмчүлөдүг чагааларнын изи-биле СЭШ-нин Кызыл райком хылап көөрге, алыткан фактылар шын болган. Колхозта партия-политиктиг ажилды суларатканы дөш, эш Сандынын партия талазы-биле хемчег хүлээткен деп, райкомдан редакцияга дыңбаткан.

Б. БАГЛИКОВ,
Төгүү эртемеринин кандидаты,
доцент.

РЕДАНЦИЯГА ЧАГААЛАР

Ферма ажылында четпестерия дүргөн чайладыр

Улуг-Хем районунун Балинин аттыг көдө ажыл-агый артелинде маддыг продуктууг чорутуу, ылангыя инектен сүт саалдазын көзүдериңче кичөөнгейни кош-ааткан. Ол колхозтун сүт бараан фермазы март айда 40 аягы саар инектен түгө 1012 литр сүт сагган. Оң чылдагыны болза ферма инектериниң ажалда, чөм герилгеиз багай тургусканында, силосту саар инектерге бербиин турарында, сүт саалдазын хынаада чогууда. Бо четпестерия узуткаар талазы-биле МТС-тин ол колхозта зоотехниги эш Спринг фермазын ажылында каныг-даа боттуту дузаламчы көргөсөйи турар.

Фермада отчөт-үчөг саандаргай байдал, үчөгтик кижини тургусканында, бүгү үчөгтү ферма эргелекчизи эш Дугаржап болу кылып турар.

Ферма колхоз төвүндө ырак эвесе киреңде-ле фермазын ажылында угайында ревизия комиссиязы хынаада чорутпаан, оон хараазы-биле ферма эргелекчи

ан эш Дугаржап сүтүгү бызаалар ишкени, саржаг кымырынга үнгени дөш кайгы хамаая чокка үндүр астылап турар чоруктун фактылары бар.

Болхоз баштаар чери фермазын ажылында контролду тургуспаан болгаш боттуту дузаламчыны көргөсөйи турар. Ферма чангыс-даа хапат, чунар саваа чөс болгаш саваалар чедиппес, сепаратор, саржаг кымыр херекседе чок болуп турар.

СЭБП ТК-ның январь Пленумунун доктаалы ферма ажылдакчылары танышкан болза-да, херек кырында оңу күсөдир талазы-биле тодаргай хемчег алышпаан, социалист чарышты кижилер аразында бо барымдалап кылганында, оон түң нели үмөйи турар.

Четпестерия узуткаарынын болгаш фермазын ажылында экижидериниң хемчеглери азыры ол колхозтун баштаар черинден негетинип турар.

Т. ВЛАДИМИРОВ.

Польша Улус Республиканын күрүне көдө ажыл-агыйларында маддын баш саны көвүдөп, оң продуктуугу сөөлүг чылдарда улуу-биле көвүдөй. «Шибобуртка» деп күрүне көдө ажыл-агыйында инек бүрүздөдөн сүт саалдазы чылда ортума-биле 5.090 литр болуп турар. Күрүне көдө ажыл-агыйынын фермаларында ажылдары механизастап турар.

Чурукта: совет бүдүрүткөгө кылган саалда аппараты-биле инектер саап турары.

Польшаның төп фотоагентстваның фотогу.

КЫДАТТА ЧАСКЫ ХОВУ АЖЫЛДАРЫ

ПЕВИН. Кыдаттың бүгү райондарында часкы хову ажылдары калбарып турар. Тараачынарның күн-ажыгыч ажыл-чорудууларында көдө ажыл-агыйыны бүдүрүлгө кооперативтери болгаш күн-ажыгыч дузаламчы бөлүктери муракчы рольду болуп турар.

Мурнуу чүк монуларын райондарының хай кезинде часкы тарыкта доозулган. Инди хемини унун дургаар турар монуларда, Хөбей, Цинхай, Ганьсу монуларда, Синьзянның чамдык райондарында болгаш Иштинки Моолда часкы

хову ажылдарынын түлүк үзөп кирген. Часкы тарыктын чорударында тараачынарга күрүне улуг дузаламчыны бергүлүп турар. Хөбей, Шаньдун, Хуань монуларын болгаш еске-даа 8 монуларын хандырыкта кооперативтериниң мөдөзи-биле алырга бо чазын бо монуларын тараачынарга 80 муң андызын хай, хай саалдарын болгаш көдө ажыл-агыйынын еске-даа маңызын алыр. Хай саныгч удобрениелерин көдөргө чедирген турар.

(СЭТА).

Венгр Улус Республиканын күрүне хуралының сессиязы

БУДАПЕШТ. Апрель 18-те маназ Венгр Улус Республиканын Күрүне хуралынын сессиязы ажылттыган. Сессияны Күрүне хуралының даргазы Шандор Ронал ажылган. Венгр Улус Республиканын президиумунун даргазы Иштван Доби ажылчы чондарының Венгр партиясының Төп Комитетиниң саналы-биле президиумунун мурнуунда күрүне хуралында көвүр-биле моон аздаанда саналды кырген:

Бодунун хүдээлгелерин четес күсөдир турган төлөөдө күрүне хуралы Венгр Улус Республиканын Министрлер Чөвүлелиниң даргазынын хүдээлгелерин Ишре Нальты хостаар. Күрүне хуралы Венгр Улус Республиканын Министрлер Чөвүлелиниң даргазына Андранд Хегедешти соңгурар. Күрүне хуралы Жоэф Мекшишти Министрлер Чөвүлелиниң даргазынын ораалакчыны соңгурар.

Күрүне хуралынын сессиязы бо саналды чангыс үн-биле хүдөөп алган.

Эрткен чылдың сентябрь 22-де доозулган күрүне хуралынын эрткен сессиязында бээр үениң иштинде Венгр Улус Республиканын президиумунун ажылчыны дугайында отчөттү Венгр Улус Республиканын президиумунун секретары Иван Дарабош кылган.

Президиумунун секретарының отчөдүн сессия база-да чангыс үн-биле бодылаан. Оң соонда Венгр Улус Республиканын Министрлер Чөвүлелиниң чаа даргазы Андранд Хегедеш чүве чугаалаан.

Сан министри Кароль Олтын саваалы-биле 1955 чылдың бюджетин көрүп чугаалажыры-биле чаа өстөдү министр Эрк Молнарын саналы-биле Венгр Улус Республиканын конституцияны өскертир дугайында төлөвиле хүдөөп азданган.

(СЭТА).

Азия болгаш Африка чурттарынын конференциязынын дугайында француз парлланганын бижип турары

ПАРИЖ. Азия болгаш Африка чурттарынын Бандунгта ажылттыган конференциянын дугайында хай саныг чүдүлгелер болгаш дынамызларын парижтик солуннары парлап үндүргөн. Бо конференциянын бүгү делегейге улуг ужу-дузанын бүгү солуннарында демделген турар. Парижтик солуннары барык шунтузу боттарынын тускай корреспонденттерин Бандунгте чорутканын Француз хөй-ниитиниң конференцияга салып турар соңуургалын бодыткан турар.

Колоннадык күрүнелериниң политиказын конференцияга каныг-дошкун шүгүмчүлөгө таарыштырар чааваа деп чүве-биле холбаштыр «Фигаро» болгаш еске-даа барынын үздөдү солуннар дүвүрээзиниң илередип турар.

Оң-биле кады конференциянын бедик алдарыг болуп турарын парлакта демделген турар. Чер бибүрээзиниң чоңунун чарык конференцияны төлөөлдөргөн деп «Комба» солун айтып турар.

«Юманите» солун Пьер Бурдатын чүдүлгө парлап үндүргөн, мында делегей турары бола, Бандунгта конференция «Кжи төрөлгөтинин төөгүдө өзүлүг өргилде» болуп турар, чүгө дээрге хөй кезин чоовта чаа империализмин дарлаанын аздаанда чораян, ам боттарынын херез бодунун холдарына азырын шиптирөөн улустарын тускай төлөөлөкчилери манаа чымылган».

(СЭТА).

Чонга бараан болуп шыдавайн турар

Сүт-Хөл районунун Жланов аттыг колхозта кизи эчки Мариа Петровна Тобияс чоңуң негелдизин хандырып шыдавайн турар. Эш Тобияс чонга эпитг-өздөк эвес, оларын эки-бак каржы өстөр-биле көчүрү, чаалашынга келдирерге барбас.

Бир катап колхозчу Акмыстың божуур четкен дүмазын хеп-хепертен аарып берген. Олар эчкини үш катап барып чаап тургаш арай боорда-ла эчкилгенер. Эчки чедип келсе-да, аарыг кижини ылангыя шиптиң көрбиин «өкпе аарыг кижидир, чүгө баш удуур эмнедир хемчег албаан силер» деп каржы өстөрү-биле хыйла-

нып-хыйланып, каныг-даа дуза чедир-бейи дедир чана берген.

Аарыг кижини оң төрөлдери район эмнедизинге чедир бээрде ол-ла дораан болжупкан, ол кизи үш хонукта билинместеп араарай боорда сөгөн. Аарыг кижидерини шак мынчаар харысалга чөс шиптиң, чонга өздөк эвес чорутарын чангыс уда эвес кылып турар.

Райкускөмунун кадык камгалап килдизден эш Тобиястың ажылында четпестерия узуткаар, оң чонга бараан болу хүдээлгелер күштөдирери негетинип турар.

Д. МОНГУШ.

Нелерге күрүне дузаламчынын чөп тышыр

Партия болгаш чааа нелер болгаш чаш уруулар дугайында улуу-биле сагыш салып, ылангыя бичин урууларын азыралында болгаш кижизидилгелерин чыла санында миллион-миллион ашка түнтүг дузаламчыны берип турар. Күрүнең ол дузаламчынын нелерге чогуур үезинде тышыр бээр чөп-чөр Советтериниң чугула хүдээлгелер болур.

Ындыг турбуге Чөө-Техичи районунун Шеми көдө Сөведи хөй урууларын нелерин күрүнеден алаа чогуур дузаламчы акшазын үндүрүп алгаш, еске чарыдаларга ажылган турар фактылар бар.

Бөдө Советтин секретары турган Х. Аравчаа күрүнең нелерге дузаламчы

кыдыр үндүргөн акшазында 850 рубльди хүдүдө ажылаан илерез. Ылангыя хөй урууларын Аламанга 300 рубльди, М. Серенге 140, Сендицамага 100, Очуга 60, Дулмажакага 60 рубльди бербөөн.

Бөдө Советтин даргазы Дамды-оол, секретары турган Аракчаа олар күрүне дузаламчынын алыр дөш көзүп турар нелерин өздөк эвес хүдөөп ал, оларга дузаламчы акша бээрин үргүлчү соңгаарлашып турганнар.

Хөй урууларын болгаш бот нелерге күрүне дузаламчынын чогуур үезинде тышыры чугула.

М. ЧАДАМБА.

Кандыг-даа ажыл чоруппайн турар

Бая-Хем районунун Хараал бүдүрүлгелерин Ойно участогунда профивиле организациязы бүдүрүлгелериниң иштинге кандыг-даа ажыл чоруппайн турар.

Местком профивиле кижигүнериниң ниити хуралын 1954 чылдың сентябрь айда бээр кылбаан болгаш кижигүнери дадыры хавыртылмандаан бээр өлзөн үрү өрткөн. Профивиле кижигүнери дадырынын төлөөр дөш профком даргазы эш Чатова дээрге марша чогуңга сылап алган, хүдөөп албайн турар.

Профивиле организациязынын ажылдавайн турарында бүдүрүлгелер ажылчынаарын ортузунга культу-массалыг

ажылдар чорбайн турар. Профивиле организациязынын ажылында бо хире улуг четпестер турда, мында партия организациязынын эртежип турары канчап-даа шын эвес.

Бүдүрүлгелер чыл, ай планнарын чогуур өйүндө күсөдир дөш ажылчынаарын ортузунга социалист чарышты калбартып, оң түндөйниң ниити хуралында чугаалажып, муракчыларын дуржулазын шептеретиппаан, коллективне культу-массалыг ажылдарын күштөдирер соңурга-биле профивиле организациязынын ажылың диргээр херек.

О. НАВАА.

Колхозтарнын мал фермаларында (Чагаалар допчулалы)

СЭБП ТК-ның январь Пленумунун шиптирлерин амыдыралга боттандыра дөш областын колхозтарынын мал фермаларында малчынар маддын баш санын өстөрүшпаан, оң продуктуунун бедир соруга-биле бедиткен чаш хүдээлгелерин алган ажылдап турарлар. Колхозтарда мал өздөшкөнуң болгаш сүт саалдазының дугайында информастыг чагааларны «Шын» солунун редакциязы көдө бижикчилеринде үрүлүзү ап турар.

Улуг-Хем районунун Ленин аттыг көдө ажыл-агый артелинде баштай төрөө 456 шээр маддын 464 анай, хураганнары, 105 инекти бызаалары, 16 бенин стугунары, 8 хаванын 96 оолдары бүгү менди доругуп турар.

Эш ажалганын түндөйинде төрүүр болгаш төрөө малдар семиз шырык кып ашкан. Ам төрүүр малдарын менди оолдап алыр дөш малчынар бедиткен хүдээлгелерин алган ажылдап турарлар.

Киров аттыг колхозтун төрөөн 1156 шээр маддын чаш төлү менди камгалаптыган, Малчынар Былда-оол, Мете, Хуан-кара олар маддын чаш төлү менди камгалап алыр дөш бүгү хемчеглери ап турарлар.

Эрткен чыгта бодарга инек бүрүзү элекшлдиң сүтү берип турар. Дуржулгалыг саанчылар Доржу, Серенмаз олар бирги кварталда 6095 литр сүт алыр планын тургаш, 7734 литр сүт алганнар.

Маддын баш санын өстөрүниң үдөдизин—маддын чаш төлү менди ажал

алыр дөш, Маленков аттыг көдө ажыл-агый артелинде малчынаары чогуур хемчеглери ап турарлар. Колхозтун ам төрөөн 612 шээр маддын 621 баш чаш мадды, 4 беден 4 вулуну менди камгалап алган.

Сүт-бараан фермазында 51 инек төрөөн, Инекти бызаалында чарып саар ажылды чорутпаанында сүт саалдазы элекшлдиң эвес болуп турар. Март айда ниитиниң-биле 810 литр сүт сагган, оң күрүнеге 324 литр сүт, 10 литр сметана, 5 килограмм саржаг дузаттыган деп, эштер К. Доржунай, Т. Дамы, Т. Ховалыг олар бижип турар.

Сүт-Хөл райондан эштер М. Очур, М. Чартан-Хуна, О. Чүлүм оларын бижип турары бола, «Сталинчы орук» колхозтун шээр мал фермазында төрөөн 1150 баш шээр малдан 1152 анай, хураганнары менди өстүрүп турар. Муракчы малчынар Самыя, Лопсан, Бүрбү олар чаш маддын менди доругуп алыр талазы-биле эң иденейлгэ ажылдап турарлар.

Жланов аттыг көдө ажыл-агый артелинде малчынаары Адар-оол, Сандан-оол оларын ажалганында турар шээр малдан төрөөн 212 баш хөй, өшкүдөн 214 анай, хураганнарын менди камгалап алган. Эш Адар-оол маддын оларын солгун 2 катап көшкөн болгаш чазанда 100 баш хураган кырер эки шынаарыг кажанын тудуп алган. Эш Сандан-оол чазанда 400 баш өшкү кырер чымыг кажан туткан. Ол иш чаш еске-даа муракчы малчынар мал

дын баш санын өстөрүниң талазы-биле күрүне планын күсөдир дөш кызымак-кай ажылдап турарлар.

Ол-да колхозтун малчыны эш Чүлүм өшкү өстөрүниң талазы-биле өргөкчүлүг хемчеглери чорудуп, оң чаш төлү дөрт чыл иштинде хорамча чокка камгалап ал, күш денгидели-биле колхозтун ниити маддыга дужаап белген. Малчы ам төрүүр 120 баш өшкүдөдөн 130 анайын камгалап алыр деп хүдээлге алган ажылдап турар.

Эш Чүлүм кыштанга чуртаалга бажынын тудуп алган.

Кызы районунун «Тилелге» көдө ажыл-агый артелинде 54 инек, 14 бе, 5 төвө төрөөн, оларын чаш төлү бүгү камгалаптыган.

Ол-да колхозтун хойжузу 70 харын эш Чываа бодунга быжылаан шээр малын чаш төлү чыл-бүрү менди өстүрүп, семиз, шырык хойларын колхоз баштаар черинге дужаап келген муракчы малчынаарын бирээн.

Эш Чываанын ажалганында шээр мал кыштан хур ашкан. Мал бажын өстүрүп, оң продуктуунун бедир дөш кызымак ажылдап келгенин барымдалап колхозтун отчөт-соңургалыг хуралында эш Чываага 42 хураганнарын немеле төлө-вирге тавышкан.

«Баян-Хем» колхозтун шээр малы масалыг оолдап турар. Болхоз баштаар черинден малчынарга дуза чедирери-биле комсомолчу бөлүктери организастаан. Олар чаш мал чыр чымчак ситен өстөрү-рүнге, мал кажанын кургаларына малчынарга улуг дузаны көргүзүп турарлар.

«Совет Тыва» колхозтун артелинде шээр малы 10 кезек черде күштүг кыш

ашкан. Ам төрүтүнгөн 225 анай, хураганнарын менди камгалап алган. Дуржулгалыг малчын Байрын ажалганында кара-куз хөй хөй түлү оолдап, хураганнары менди доругуп турар деп, эштер С. Донум, С. Бүрүнчей, Р. Очур-оол, С. Седен-оол олар бижөөнөр.

Эштер А. Ады, М. Чинжит-оол, А. Хертен оларын Бай-Тайга райондан бижип турары бола, Сталин аттыг көдө ажыл-агый артелинде муракчы хойжулары Чыргал, Сенденмаз олар мал ченин өрткөн чымын боттары белеткен алганнар. Оларын ажалганында хөй күштүг кыш ашкан, баштай төрөөн 97 хойларын хураганнары өки доругуп турар.

Хойжулар 600—600 баш хөй кырер ий чымыг кажанынын тудар деп хүдээлге алган, ыжын кезип белеткен алганнар.

«Тилелге» колхозтун малчынаары Лам-Сту, Саңчат оларда быжылаан шээр малдан төрөөн 377 баш хойнун чаш төлү чидире чокка доругуп турар. Малчынар хонун оларын солгун, чаа черде көжүп белген. Төрүүр хөй бүрүзүнүн чаш төлү бүгү камгалап алыр хүдээлгелер алган, олар малын ажалганын улам экижип турарлар.

Молотов аттыг көдө ажыл-агый артелинде шээр мал фермазынын муракчы малчынын Достак 1951 чылда бээр чыл-бүрү дөш хөй чаш мадды менди өстүргөш, колхозтун ниити маддыга дужаап белген. Бо чымын эш Достак бодунга быжылаан өшкүдөдөн төрөөн 231 өшкүнү 238 анайын менди доругуп турар.

Болхоз баштаар черинде болгаш партия өгө организациязынын хүндүлөк самбыра-зынга Достактын адын үрүлүгү кириш турар.

Азия болгаш Африка чурттарынын конференциясында

БАНДУНГ, апрель 19-та. (СЭТА-нын тускай корреспондентини). Азия болгаш Африка чурттарынын конференциязынын бөгүнү эрткен пленарыг хуралында ниити санал-оолдар уламчылап турган.

Хуралдың өтөшкө конференциянын чингине секретары Руслан Абдулла Гани (Индонезия) хуралдың адрезинге ССРЭ-нин Дэди Советиниң Президиумунун даргазы К. Е. Ворошиловтун чедирген байыры болгаш еске-даа азын каш байырыг чагааларын номчуп дыңнаткан. Тус-тус кижилерде болгаш организациаларын келген 300 ажыл байырыг чагааларын конференция алганын ол дыңнаткан.

Оң соонда Эфиопияны, Японияны, Норданияны, Лаостун, Ливаның, Либерияны, Ливаның, Непалдың, Пактастанын, Филиппинериниң болгаш Суданың төлөөрү чүве чугаалаан.

Тайбын болгаш материалдыг чагаай чурттапта дөш демисеге оларын аразында сирый калы-ажылдажылганын үдөйиниң салыр хүдээлгелер Азиянын болгаш Африканың улустарынын төлөөлөкчилериниң төөгүдө бир дугаар ужуражымынын болур конференциянын чугула ужура-дузанын чүве чугаалааннар шунтузу демделген турган. Империалист күрүне-лериниң колониалдыг политиказын чүве чугаалааннар шынтыгы шүгүмчүлөөн.

Азия болгаш Африка чурттарынын экономиктиг хамаарышпаанын чедикчи-ниниң айттарында чүве чугаалааннар улуг хайгааралды саап турган болгаш манаа холбаштыр конференцияга келген чурттарынын аразында экономиктиг кады ажылдажылганын калбартыры дөш чүве чугаалап турганнар.

Эфиопиянын төлөөлөкчизи Азияда болгаш Африкада колониалдыг чорук-чурумнарын бүгү-биле чылдарын кыйгырган. Азия болгаш Африка чурттарынын экономиктиг дүргөн хөгжүдөлгөсүн чугулазын демделгешпаан, политиктиг хамаарышпаа чорук экономиктиг хамаарышпаа чорук чокка бодумчак деп ол демделгеш.

Япониянын төлөөзи Тикасаки конференцияга келген чурттарынын аразында экономиктиг улуг сирый кады ажылдажылганын туртууларынын айттарында кол кичөөнгейни бодунун чугаалазын салган. Улустар аразынын байдалын чугаалашынаан, япон төлөө улустар аразынын дүшкүрүтүг чоруну демделгеш болгаш бо дүшкүрүтүг чоруктун үдөйлени болуп турар факторларын чылдары-биле оларын эки өрөөнн көөрүчкө конференциянын киржикчилери кыйгырган. Япония атомуктук божбааланын анымын бодунга шөпөл көргөн делегейде карачангыс чурт болуп турар деп Тикасаки санындырган.

Национал политиянын чөсө болур дайынын Япония хүдөөвейи турар, ону улустар аразынын чөрдүлөзөдөр шиптирлөөрүн чөсө кылдыр көрүп турарыну бурруу шаап турар деп япон төлөө демделген. Оң чугаалаан: «Делегейин кандыг-даа кезинге күжөөшкенин ажыл-лаарын хоругдарын болгаш улустар аразынын кандыг-даа маргыдалдарын тайбын чугаалажымынаарын аргам-биле шиптирлөөр чачымады туртууларын бөгүн делегей чүдөдөн-даа артык негеп турар». «Бүгү-ниити тайбынын деткири дугайында санал-биле кады экономиктиг болгаш культуруг кады-ажылдажылга дугайында тодаргай саналды» конференцияга ол килер деп турарын Япониянын төлөөлөкчизи түндөйинде демделген.

Азиянын болгаш Африканың улустарын барын таламы империализмден болгаш колониализмден бүгүн хостааларын күзөп турар болгаш оларга бүгүн хамаарышпаа чорукту тышсырын негеп турар деп Норданиянын төлөөлөкчизи демделген. Палестина айттарында доктаавышпаан, оң чугаалааны-биле алырга «Израильдин агрессиязынга» улуг араб чурттарында дузаламчы көргүтөрүнче нордан төлөө конференциянын киржикчилери кыйгырган.

Либериянын төлөөлөкчизи Азия болгаш Африка чурттарынын конференциянын «чаа үенин, бо ийи улуг динтерин улустарынын чаа оттушкунунун болгаш бүгү кижиги төрөлгөтинин мурнунга бодунун чугула харысаалгазын оларын мелеер билгенинин үези. Бүгү-ниити тайбынын, доктаамал байырдалы, раса, шажын-чүдүлгелер, экономиктиг байдалы болгаш хөнгү ылгал чокка кижиги төрөлгөтинин өң-бүдөйиниң бүгү кижигүнеринге кезөө-мөңгөдө деп болгаш кызыгаар чок чөптү чорукту чедип алырыңе быжыг соңургалды төрүтүндүреринче болгаш күштө-лөдүрүп турарлар».

Парламентилер аразынын эвилелиниң чөвүлелиниң сессиязынын доозулганы

РИМ. Парламентилер аразынын Эвилелиниң Чөвүлелиниң сессиязы бодунун ажылынын Римге дооскан. Бо чылдын август Хельсинкиге болур парламент аразынын Эвилелиниң Конгрессиниң моон алаанда хун айттарынын сессия бадылаанын тускай дыңнадында парлап турар: политиктиг болгаш социалдыг азыр-бүрү системалыг болуп турар күрүнелериниң тайбын кожалыг хөлбө турар; парламентилер аразынын Эвилелин быжылаары; эмиграция политиказы болгаш ачыкчын күжү хуваарынын айттары; еске чурттарынын дөдө өөрдилге черлерин дооскан дугайында дипломнарын азы-бүрү чурттарга хүдөөп алыры.

Сессия үезинде ажылдап турган парламентилер аразынын эвилелиниң 6 комиссиялары Хельсинкиге болур конгресске чугаалажыр апар тайбын кожа-хөлбө турарынын айттарынын талазы-биле

либериче уланган шипчөөшкениң үдөй-бодын кылдыр ону көөр ужураут» деп тайылбырлаан.

Непалдың төлөөзи Азия болгаш Африка чурттарынын аразында кады ажылдажылганы калбартыры дөш саналдынышаан, мындыг кады-ажылдажылганын боттуту үдөйлени болза, Индиянын премьер-министри Неру болгаш КУР-нун күрүне Чөвүлелиниң премьери Чжоу Энь-лайын чарыаан беш принциптери бооп болуп деп айткан. Ол принциптери конференцияга чугаалажыры Непалдың төлөөзи санадыкан.

Каттышкан Штаттарның чааа шөргү пактымы чарган Пактастаннын төлөөлөкчизи болза, оң чааа «дайынын улустар аразынын маргыдалдарын шиптирлөөрүн ажылдаарын бурруу шаап турар» деп бодыткан. Конференциянын ниити хөң-чүңгө алышпаан, Пактастаннын төлөөзи колониалдык чорукту дамылган буруну-биле тура тыртарын чугулазын чугаалаан. Иччалы-даа дыкка нарын хевир-биле ССРЭ-нин даштык политиказын чөсө келгө кедире каарын ол орадажып турган.

Бүгү-ниити тайбынын деткири-биле чугула деп санай турар моон алаанда чөдө принциптерин байдаларын Пактастаннын төлөөзи конференциянын кыйгырган: 1. Бүгү күрүнелериниң тускай хамаарышпаа турар чурт-дөвөсөриңиң бүдүн турарын хүндүлөөр; 2. Хамаарышпаа болгаш бүрүн өргиле күрүне бүрүзүнүн деп өргө-лин хүдөөр; 3. Еске чурттарынын иштинки херектеринге киржкелерин дадалаалары; 4. Чурт дөвөсөриңиң бүдүн турарында болгаш политиктиг хамаарышпаа чоруктуга улуг агрессияны бодурубыз; 5. Тускайлаан болгаш колониалдык бот-тамгалап өргөш; 6. Бүгү улустарын бот-башкаарынын эргези болгаш колониалдык дарла-ды оң бүгү хевирлери-биле узуткаары; 7. Улустар аразынын